

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Tdo/24/2026
Identifikačné číslo spisu:	3520010339
Dátum vydania rozhodnutia:	19.05.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Paluda
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:3520010339.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Paludu, sudkyne JUDr. Beáty Javorkovej a sudcu JUDr. Mariána Mačuru v trestnej veci obvineného H. L. a spol., pre zločin všeobecného ohrozenia podľa § 284 ods. 1 písm. a) Trestného zákona a iné, na verejnom zasadnutí konanom 19. mája 2026 v Bratislave, o dovolaní obvineného H. L. proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 8. októbra 2024, sp. zn. 2To/118/2023, takto

rozhodol:

I. Podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovuje, že rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne z 8. októbra 2024, sp. zn. 2To/118/2023, bol z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku,

porušený zákon

v ustanoveniach § 2 ods. 7, § 2 ods. 10, § 295 ods. 2 veta prvá s poukazom na § 272 ods. 3, a § 311 ods. 4 Trestného poriadku v neprospech obvineného H. L..

II. Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 8. októbra 2024, sp. zn. 2To/118/2023 zrušuje v časti týkajúcej sa obvineného H. L..

III. Zrušujú sa aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

IV. Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku Krajskému súdu v Trenčíne prikazuje, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

V. Podľa § 380 ods. 2 Trestného poriadku obvineného H. L., nar. XX. O. XXXX v R., trvale bytom F. Z. XXXX/XX, U. G. U. H., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Leopoldov, z dôvodu uvedeného v § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku berie do väzby.

VI. Lehota väzby u obvineného H. L. začína plynúť okamihom vyhlásenia tohto rozsudku, t. j. 19. mája 2026 o 10.35 hod. a obvinený ju bude vykonávať v Ústave na výkon väzby Leopoldov.

VII. Podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku väzbu obvineného H. L. dohľadom probačného a mediačného úradníka nenahrádza.

Odôvodnenie

I.

Konanie predchádzajúce dovolaniu

Okresný súd Trenčín (ďalej aj „prvostupňový súd“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 20. júla 2023, sp. zn. 2T/62/2020 uznal obvineného M. A. vinným zo zločinu všeobecného ohrozenia podľa § 284 ods. 1 písm. a) Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 Trestného zákona a obvineného H. L. vinným zo zločinu všeobecného ohrozenia podľa § 284 ods. 1 písm. a) Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 Trestného zákona formou účasti podľa § 21 ods. 1 písm. b), písm. d) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

dňa 21. mája 2020 v čase približne o 18:00 hod. najprv na čerpacej stanici pri obchodnom dome TESCO, a.s., Nové Mesto nad Váhom natankoval H. L. približne 3 litre benzínu do plastovej nádoby a následne nádobu s benzínom odovzdal obvinenému M. A. s tým, že ho požiadal aby benzín použil na podpálenie bytu na L. Z. č. XXX/X v U. G. U. H., ktorý užíva B. O., pričom obvinený H. L. prisľúbil, že ak obvinený M. A. vykoná o čo ho žiada, tak bude vyrovnaný bližšie nešpecifikovaný dlh obvineného M. A., ktorý má voči obvinenému H. L., pričom mu na prepravu na predmetné miesto poskytol aj osobné motorové vozidlo zn. Opel Vectra AC Combi ev. číslo: G., tmavomodrej metalízy, s čím obvinený M. A. aj zo strachu pred obvineným H. L. súhlasil a dňa 21. mája 2020 v čase približne o 19:00 hod. vošiel do vchodu obytného domu súpisné číslo XXX/X, nachádzajúceho sa na L. Z. v U. G. U. H., kde vyšiel na 4. poschodie (3. nadzemné podlažie), kde pod dvere bytu č. XX vylial z uvedenej plastovej nádoby benzín, ktorý zapálil, a takto vzniknutý oheň zachvátil vchodové dvere bytu a vybavenie bytu č. XX, ďalej došlo následkom horenia aj k zadymeniu ostatných spoločných častí bytového domu na 3. a 4. poschodí (2. a 3. nadzemnom podlaží), čo si vyžiadalo okamžitý zásah príslušníkov Hasičského a záchranného zboru a nútenú evakuáciu 19 obyvateľov bytového domu z dôvodu bezprostredného ohrozenia ich života, zdravia a majetku, pričom uvedeným konaním vznikla poškodenému B. O. ako užívateľovi bytu č. XX a poškodenej K. O. ako majiteľke bytu č. XX úplným zhorením vstupných vchodových dverí, koberca, o rozmeroch 5x1 m, oblečenia, dvoch starších kožených bünd neznámej značky, dvoch starších teplákových bünd zn. STEINAR, troch párov starších tenisiek zn. NIKE, Good Year, dáždnika, troch dámskych bünd a zadymením bytu škoda vo výške najmenej 1 000 Eur.

Okresný súd uložil obvinenému M. A. podľa § 284 ods. 1 Trestného zákona, § 36 písm. f), písm. l), písm. n) Trestného zákona, § 37 písm. m) Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 3, ods. 5, ods. 8 Trestného zákona, § 41 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona a § 42 ods. 1 Trestného zákona súhrnný nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere sedem rokov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom strázenia. Zároveň mu podľa § 73 ods. 2 písm. d) Trestného zákona uložil ochranné protitoxikomanické liečenie ústavnou formou.

Podľa § 42 ods. 1 Trestného zákona okresný súd zrušil výrok o nepodmienečnom treste odňatia slobody uložený obvinenému M. A. trestným rozkazom Okresného súdu Trenčín sp. zn. 1T/9/2021 z 8. februára 2021, právoplatný 13. marca 2021, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Okresný súd podľa § 284 ods. 1 Trestného zákona, § 37 písm. h), písm. m) Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 5, ods. 8 Trestného zákona, § 41 ods. 1 Trestného zákona uložil obvinenému H. L. súhrnný nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere osem rokov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom strázenia.

Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku okresný súd uložil obvineným H. L. a M. A. povinnosť spoločne

a nerozdielne nahradiť poškodenej K. O. škodu vo výške 521,74 Eur a podľa § 288 ods. 2 Trestného poriadku ju so zvyškom nároku na náhradu škody odkázal na civilný proces.

Podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku okresný súd poškodených R. M. a N. L. odkázal s nárokom na náhradu škody na civilný proces.

Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) rozsudkom z 8. októbra 2024, sp. zn. 2To/118/2023 podľa § 321 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku na podklade odvolania oboch obvinených zrušil vyššie citovaný rozsudok okresného súdu a na základe § 322 ods. 3 Trestného poriadku uznal obvineného M. A. vinným zo zločinu všeobecného ohrozenia podľa § 284 ods. 1 písm. a) Trestného zákona účinného od 15. marca 2024 (ďalej len „Trestný zákon“) v súbehu s prečinom poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 Trestného zákona a obvineného H. L. uznal vinným zo zločinu všeobecného ohrozenia podľa § 284 ods. 1 písm. a) Trestného zákona v súbehu s prečinom poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 Trestného zákona formou účastníctva podľa § 21 ods. 1 písm. b), písm. d) Trestného zákona na totožnom skutkovom základe.

Krajský súd podľa § 284 ods. 1 Trestného zákona s prihliadnutím na § 36 písm. f), písm. l), písm. n), § 37 písm. m), § 38 ods. 2, ods. 3, § 41 ods. 2 a § 42 ods. 1 Trestného zákona uložil obvinenému M. A. súhrnný trest odňatia slobody vo výmere šesť rokov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Zároveň mu podľa § 73 ods. 2 písm. c) Trestného zákona a § 74 ods. 1 Trestného zákona uložil aj ochranné protitoxikomaničné liečenie ústavnou formou.

Podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona krajský súd súčasne zrušil výrok o treste, ktorý bol obvinenému M. A. uložený trestným rozkazom Okresného súdu Trenčín sp. zn. 1T/9/2021 z 8. februára 2021, právoplatný 13. marca 2021, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili svoj podklad.

Obvinenému H. L. krajský súd podľa § 284 ods. 1 Trestného zákona s prihliadnutím na § 37 písm. h), m) Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona a § 41 ods. 1 Trestného zákona uložil úhrnný trest odňatia slobody vo výmere sedem rokov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku krajský súd uložil obvineným M. A. a H. L. povinnosť spoločne a nerozdielne nahradiť poškodenej K. O. škodu vo výške 521,74 Eur.

Podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku poškodených R. M. a N. L. so svojimi nárokmi na náhradu škody odkázal na civilný proces.

Podľa § 288 ods. 2 Trestného poriadku poškodenú K. O. so zvyškom svojho nároku na náhradu škody odkázal na civilný proces.

II.

Dovolenie a vyjadrenie k nemu

Proti vyššie citovanému rozsudku krajského súdu podal obvinený H. L. (ďalej aj „obvinený“ alebo „dovolateľ“) dovolanie najprv vlastným písomným podaním 29. novembra 2024, neskôr prostredníctvom obhajcu 11. decembra 2025 z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) Trestného poriadku.

V odôvodnení dovolania obvinený uviedol, že už na hlavom pojednávaní 21. júla 2021 namietal nemožnosť vypočutia spoluobvineného M. A. potom, ako bol vypočutý prokurátorom. Pri výsluchu spoluobvineného nemohol byť dovolateľ prítomný. Spoluobvinený A. odmietol odpovedať na dovolateľom položené otázky a okresný súd ho neoboznámil s obsahom jeho výpovede. V tejto súvislosti dovolateľ poukázal na § 34 ods. 1 Trestného poriadku, a rovnako tak aj na porušenie zásady

kontradiktórnosti, rovnosti strán, práva na obhajobu, či práva na spravodlivý súdny proces.

Dovolateľ ďalej uviedol, že podaním z 22. septembra 2023 doplnil svoje odvolanie, v ktorom sa prostredníctvom nového dôkazu, (ktorý neexistoval v čase konania na súde prvého stupňa) snažil preukázať odvolaciemu súdu pravdivosť svojich tvrdení o krivej svedeckej výpovedi svedka G. A.. Dovolateľ predložil dôkaz - snímku obrazovky mobilného telefónu, na ktorom bola zobrazená elektronická komunikácia medzi svedkom G. A. a osobou A. L.. Dovolateľ navrhol v rámci odvolacieho konania vykonať výsluch svedka A. L. a prečítať obsah elektronických správ.

Z hľadiska zachovania práv obhajoby je podstatné, či sa odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia s predloženým návrhom resp. dôkaznou situáciou vo vzťahu k návrhom dotknutej okolnosti vysporiadal. K takémuto vysporiadaniu môže dôjsť aj konkrétnym odkazom na odôvodnenie napadnutého rozsudku s jeho prípadným doplnením (R 43/2018).

Ak by vykonanie tohto dôkazu v štádiu odvolacieho konania považoval súd za nadbytočné, vzhľadom k tomu, že spáchanie skutku dovolateľom na základe vykonaného dokazovania považoval za nepochybné preukázané, bol povinný túto skutočnosť uviesť (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tdo 6/2019), v opačnom prípade by porušil právo dovolateľa na obhajobu zásadným spôsobom.

Takéto konanie zasiahlo do možnosti obvineného uplatniť jeho základné právo brániť sa proti tvrdeniam obžaloby. Uvedené sa prejavilo zásadným spôsobom na jeho postavení v trestnom konaní, pretože obvinenému bolo odňaté právo na riadne uplatnenia jeho procesných práv.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že predtým ako súd obvineného odsúdi „musia byť všetky dôkazy proti nemu vykonané v jeho prítomnosti na verejnom pojednávaní, v súlade so zásadou kontradiktórnosti“. Výnimky z tohto pravidla sú síce možné, nesmú však obmedzovať práva obvineného. Preto, ak sa odsúdenie zakladá výlučne alebo v rozhodujúcej miere na výpovedi osoby, ktorú obvinený nemal možnosť vypočuť alebo dať vypočuť pred súdom, práva obvineného sú obmedzené do takej miery, ktorá nie je v súlade so zárukami poskytnutými čl. 6 Dohovoru, tzv. „pravidlo jediného alebo rozhodujúceho dôkazu“, (AL-KHAWAJA A TAHERY proti Spojenému kráľovstvu z 15. decembra 2011). Možnosť obvineného konfrontovať korunného svedka v prítomnosti sudcu je nevyhnutná a dôležitá súčasť spravodlivého súdneho procesu.

Na základe vyššie uvedených skutočností obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil rozsudok krajského súdu, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením stratili podklad, a vec vrátil krajskému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

* * * * *

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor podaním z 11. februára 2026, v ktorom uviedol, že obhajca zastupoval obvineného v priebehu celého konania. Navštevoval ho v ústave na výkon väzby, zúčastňoval sa procesných úkonov a v neposlednom rade zastupoval obvineného na hlavných pojednávaniach. Mohol kvalifikovane navrhovať, predkladať a obstarávať dôkazy slúžiace na jeho obhajobu.

Za zákonný spôsob získania dôkazu z dôkazných prostriedkov v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku treba považovať splnenie formálnych podmienok vyžadovaných Trestným poriadkom alebo iným osobitným zákonom na vykonanie konkrétneho dôkazu a splnenie materiálnych podmienok, t. j. aby úkon - použitý dôkazný prostriedok na získanie dôkazu bol zameraný na zistenie týchto skutočností, na ktoré zameraný a použitý môže byť.

Otázkou posúdenia zákonnosti dôkazov sa sudy oboch stupňov vo svojich rozhodnutiach zaoberali, a preto je dovolací súd aj v tomto smere viazaný skutkovými závermi súdu prvého stupňa, ako aj

odvolacieho súdu.

Na základe vyššie uvedených dôvodov prokurátor navrhol dovolanie obvineného odmietnuť podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

Spisový materiál spolu s podaným dovolaním bol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky predložený 18. marca 2026.

III.

Konanie pred dovolacím súdom

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote a na príslušnom súde (§ 370 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku), a že spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1 a ods. 2 Trestného poriadku). Okrem toho zistil, že bola splnená aj podmienka dovolania podľa § 372 ods. 1 Trestného poriadku, veta prvá, keďže obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok a o tomto bolo rozhodnuté. Najvyšší súd súčasne konštatuje, že dovolanie obvineného je dôvodné, vzhľadom na naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Najvyšší súd považuje za potrebné vo všeobecnej rovine pripomenúť, že z konštrukcie a štruktúry jednotlivých dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku vyplýva, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu je určené na nápravu výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných chýb. Dovolanie nie je v zásade prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvého a druhého stupňa [primerane pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod č. 57/2007-II]. Povedané inými slovami, dovolaním podaným z niektorého z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku sa nemožno domáhať preskúmania skutkových zistení, na ktorých je založené napadnuté alebo jemu predchádzajúce rozhodnutie, a ani prehodnotenia vykonaného dokazovania.

Zároveň treba uviesť, že viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené, v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku), a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 120/2012-I). Pri zisťovaní dôvodov dovolania dovolacím súdom je rozhodujúca ich vecná špecifikácia a nie ich označenie podľa § 371 Trestného poriadku.

Jednotlivé dovolacie dôvody (§ 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku), sú vymedzené taxatívne a podstatne užšie ako dôvody zakotvené v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní, aby sa príliš širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nenarušovala právna istota. Dovolanie teda nezakladá ďalšiu riadnu opravnú inšanciu a nepredstavuje „ďalšie odvolanie“ (primerane napríklad uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tdo 67/2018, 4 Tdo 17/2019, 4 Tdo 23/2019, 5 Tdo 85/2017, 5 Tdo 7/2020).

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Právo na obhajobu je jedným zo základných atribútov spravodlivého procesu zabezpečujúcich „rovnosť zbraní“ medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom ako žalobcom v trestnom konaní na strane druhej. Táto základná zásada trestného konania je v Trestnom poriadku upravená v ustanovení § 2 ods.

9 Trestného poriadku, vyplýva z čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a je garantovaná v ďalších významných právnych dokumentoch, akými sú Listina základných práv a slobôd a Dohovor. Podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby, a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu. Porušenie práva na obhajobu je podstatnou chybou konania. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je však koncipovaný oveľa užšie, keďže nie je ním akékoľvek (resp. každé) porušenie práva na obhajobu, ale len porušenie tohto práva zásadným spôsobom. Pri posudzovaní, či v danom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, sú dôležité konkrétne podmienky prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne, ako aj vo vzájomných súvislostiach. Podstatou práva na obhajobu je zabezpečiť obhajovanie práv obvineného tak, aby v konaní boli okrem iného objasnené aj všetky skutočnosti svedčiacie v prospech obvineného, a aby sa na tieto v konaní a pri rozhodovaní prihliadalo.

Obvinený v rámci dovolania namietal, že potom čo bol na hlavnom pojednávaní 21. júla 2021 vypočutý spoluobvinený M. A. prokurátorom, nemohol mu obvinený L. klásť otázky, nemohol byť prítomný počas jeho výpovede, ani nebol oboznámený s jeho výpoveďou.

Ďalej namietal aj to, že odvolací súd nerozhodol o dôkazoch, ktoré navrhol vykonať v priebehu odvolacieho konania.

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Dovolací dôvod podľa tohto ustanovenia možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď sa vydané rozhodnutie opiera o dôkazy, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom. Nemožno ním napadnúť spôsob hodnotenia dôkazu súdom. Nesprávne hodnotenie dôkazu možno napraviť v odvolacom konaní, nie však v konaní o dovolaní. Proces dokazovania (a to nielen z hľadiska hodnotenia obsahu jednotlivých dôkazov, ale aj z hľadiska rozsahu dokazovania) je ovládaný zásadou voľného hodnotenia, kedy po vykonaní logických úsudkov v kontexte všetkých vo veci vykonaných dôkazov dochádza k vydaniu meritérneho rozhodnutia. Zákon pritom neurčuje a ani nemôže určiť konkrétne pravidlá, podľa ktorých by sa malo vychádzať v konkrétnom prípade pri určení rozsahu dokazovania alebo pri hodnotení obsahu dôkazov, prípadne ich vzájomnej súvislosti. Jediným všeobecným pravidlom určujúcim rozsah dokazovania je zásada vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 10 Trestného poriadku, podľa ktorej orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav veci, a to v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie.

Najvyšší súd konštatuje (poukazujúc na vyššie spomenuté rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 120/2012-I), že aj napriek tomu, že obvinený označil dôvody dovolania aj podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, ich vecná špecifikácia zodpovedá len dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

K obvineným namietanej skutočnosti ohľadne vypočutia spoluobvineného M. A., nemožnosti byť prítomný pri jeho výsluchu, klásť mu otázky a k porušeniu povinnosti súdu oboznámiť dovolateľa s výpoveďou spoluobvineného najvyšší súd poukazuje na obsah zápisnice o hlavnom pojednávaní z 21. júla 2021, kde je uvedený postup súdu prvého stupňa. Zo zápisnice vyplýva, že okresný súd (správne) zopakoval výsluch obvineného M. A. z procesných dôvodov. Obvinený L. počas jeho výsluchu nebol prítomný v pojednávacej miestnosti. Výsluch obvineného M. A. vykonal ako prvý prokurátor, potom obhajca obvineného A., a nakoniec obhajca obvineného H. L.. Zo zvukového záznamu z hlavného pojednávania k uvedeným skutočnostiam vyplynulo, že obvinený A. odmietol odpovedať na otázky obhajcu obvineného L.. Po ukončení jeho výsluchu bol do pojednávacej miestnosti predvedený obvinený L., ktorý bol v súlade s Trestným poriadkom oboznámený s jeho výpoveďou. Tieto skutočnosti jednak vyplývajú zo zvukového záznamu z hlavného pojednávania, kde sa obvinený H. L. vyjadruje k oboznámenej výpovedi spoluobvineného A., ale sú aj riadne zaprotokolované v zápisnici o hlavnom pojednávaní (č. l. 998 spisu).

K uvedenému je potrebné uviesť, že spoluobvinený, ktorý je v konaní v postavení obvineného nie je povinný odpovedať na otázky procesnej strany. Tento záver vyplýva z toho, že obvinený nemôže byť vo svojej vlastnej trestnej veci aj svedkom, a to ani v pomere k ostatným spoluobvineným (pozri rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. októbra 2018, sp. zn. 6 To 13/2016). Právo neprispievať k vlastnému obvineniu predpokladá, že obžaloba sa v trestnej veci snaží preukázať vinu bez toho, aby sa uchýľovala k dôkazom získaným prostredníctvom donútenia alebo nátlaku bez ohľadu na vôľu obvineného (rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 22. mája 2013, sp. zn. II. ÚS 291/2013). Taktiež platí zásada, že obvinený nesmie byť žiadnym spôsobom donucovaný k priznaniu (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. decembra 2011, sp. zn. 6 Tdo 47/2001). Keďže M. A. nebol v procesnom postavení svedka, nevzťahuje sa naňho povinnosť svedčiť zakotvená v ustanovení § 127 ods. 1 Trestného poriadku, ale naopak uplatní sa jeho ochrana pred sebaobvinením, a základné právo obvineného uvedené v ustanovení § 34 ods. 1 veta prvá Trestného poriadku, podľa ktorého má obvinený právo odoprieť vypovedať.

Podľa § 260 Trestného poriadku ak je obžalovaných niekoľko, predseda senátu môže urobiť opatrenia, aby obžalovaný bol vypočúvaný v neprítomnosti ostatných spoluobžalovaných. Poradie výsluchu obžalovaných určí po vypočutí návrhov strán predseda senátu. Obžalovaného však treba ešte v priebehu dokazovania oboznámiť s obsahom výpovede spoluobžalovaných, ktorí boli vypočúvaní v jeho neprítomnosti.

Vypočúvať obvineného v neprítomnosti druhého spoluobvineného je možnosť súdu a nachádza oporu v zákone. Uvedený postup súdu prvého stupňa bol v tejto časti preto súladný so zákonom, rovnako tak (vzhľadom na vyššie uvedené) aj v časti akceptácie odmietnutia obvineného A. odpovedať na otázky obhajcu obvineného L.. Preto v tomto rozsahu najvyšší súd vyhodnotil dovolacie námietky obvineného za nedôvodné.

Obvinený však v ďalšom namietal, že odvolací súd nerozhodol o dôkazoch, ktoré navrhol vykonať v priebehu odvolacieho konania, konkrétne výsluch svedka A. L. a prečítanie obsahu elektronických správ. Uvedené dôkazy vyšli najavo v priebehu odvolacieho konania, a mali dôvodne spochybňovať výpoveď svedka G. A..

Podľa § 168 ods. 1 Trestného poriadku ak rozsudok obsahuje odôvodnenie, súd v ňom stručne uvedie, ktoré skutočnosti vzal za dokázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia opiera a akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, najmä ak si navzájom odporujú alebo ak dôkazy boli získané od osoby, ktorej bol poskytnutý benefit, pričom súd uvedie aj hodnotenie jej dôveryhodnosti. Z odôvodnenia musí byť zrejmé, ako sa súd vyrovnal s obhajobou, prečo nevyhovel návrhom na vykonanie ďalších dôkazov a akými právnymi úvahami sa spravoval, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona v otázke viny a trestu. Ak rozsudok obsahuje ďalšie výroky, treba odôvodniť aj tieto výroky.

Podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku súd odmietne vykonať dôkaz, ktorý sa týka okolností nepodstatnej pre rozhodnutie alebo okolností, ktorú možno zistiť inými, už skôr navrhnutými dôkazmi. Rozhodnutie o odmietnutí vykonať dôkaz sa oznámi tomu, kto návrh na jeho vykonanie podal, a to spravidla ústne po otvorení hlavného pojednávania; súd je však oprávnený, ak sa to ukáže potrebným v priebehu ďalšieho pojednávania, takéto rozhodnutie zmeniť a vykonanie dôkazu pripustiť.

Podľa § 295 ods. 2 veta prvá Trestného poriadku ak sa na verejnom zasadnutí vykonávajú dôkazy, použijú sa primerane ustanovenia o dokazovaní na hlavnom pojednávaní.

Podľa § 311 ods. 4 Trestného poriadku odvolanie možno oprieť o nové skutočnosti a dôkazy.

Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia spočíva v troch nasledujúcich a vzájomne sa dopĺňajúcich rovinách:

- a) je korelátom práva účastníka konania prednášať návrhy, argumenty a námietky, aby na tieto dostal od súdu náležitú odpoveď,
- b) predstavuje jednu zo záruk, že „výkon spravodlivosti“ (justice in procedural effect, resp. justice in action) nie je arbitrárny (svojvoľný), nepriehľadný a že rozhodovanie verejnej moci je kontrolované verejnosťou,
- c) vytvára predpoklad pre účinné uplatnenie opravných prostriedkov, ktoré má strana konania k dispozícii.

Napriek nespornému významu vyššie rozvedeného práva na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia nejde o právo absolútne. Povinnosť súdu odôvodniť svoje rozhodnutie nemožno interpretovať v tom zmysle, že by zahŕňalo podrobnú odpoveď na každý argument strany konania (Van de Hurk v. Holandsko, resp. Ruiz Torija v Španielsko).

Podstatou práva na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia je povinnosť súdu vyhodnotiť a v odôvodnení rozhodnutia zareagovať na hlavné námietky účastníka konania (Donadze v. Gruzínsko) a riadne posúdiť tvrdenia, argumenty a dôkazy predložené stranou konania (opätovne vid' napr. Van de Hurk v. Holandsko).

Najvyšší súd konštantne a v súlade so svojou judikatúrou (R 7/2011, R 116/2014) uvádza, že ak uplatnenie práva na obhajobu spočíva v navrhovaní dôkazov, zodpovedá mu povinnosť súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím buď tomuto návrhu vyhovieť alebo ho odmietnuť (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku), resp. rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (§ 274 ods. 1 Trestného poriadku).

Pre dovolací súd je z pohľadu skúmania dodržania práva na obhajobu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku podstatným zistenie, či sa súd prvého stupňa alebo odvolací súd návrhom obvineného na vykonanie dokazovania zaoberali (t. j. či ho zaregistrovali) a súčasne uviedli aspoň stručné dôvody, na podklade ktorých sa takémuto návrhu rozhodli nevyhovieť.

Nejde o porušenie práva na obhajobu, ak súd nevyhovie dôkazným návrhom obhajoby z dôvodu, že skutkový stav považuje za zistený v dostatočnom rozsahu pre rozhodnutie. Zároveň ale platí, že rozhodnutie súdu o odmietnutí návrhov na doplnenie dokazovania môže predstavovať porušenie práva na obhajobu - § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Stane sa tak vtedy, ak súd v uznesení o odmietnutí návrhov na doplnenie dokazovania podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku, (ktoré sa len vyhlási a zaznamená do zápisnice o hlavnom pojednávaní alebo verejnom zasadnutí a písomne nevyhotovuje), resp. minimálne v odsudzujúcom rozsudku v zmysle § 168 ods. 1 druhá veta Trestného poriadku, alebo v rozhodnutí odvolacieho súdu vo veci samej, nevysvetlí (neodôvodní) aspoň stručným, no zrozumiteľným a presvedčivým spôsobom nadbytočnosť a nepotrebnosť doplnenia dokazovania. (rozsudok najvyššieho súdu z 20. apríla 2022, sp. zn. 1 Tdo 16/2021)

Pre konanie pred odvolacím súdom platí, že nejde o porušenie zákona pokiaľ súd o návrhu na doplnenie dokazovania na verejnom zasadnutí „formálne“ nerozhodne uznesením podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku, pretože ustanovenia o dokazovaní na hlavnom pojednávaní sa podľa § 295 ods. 2 Trestného poriadku na verejné zasadnutie použijú „primerane“. Z hľadiska zachovania práv obhajoby, čomu zodpovedá dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je podstatné, či sa odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia s návrhom, resp. dôkaznou situáciou vo vzťahu k návrhom dotknutej okolnosti vysporiadal, k takému vysporiadaniu môže dôjsť aj konkrétnym odkazom na odôvodnenie napadnutého rozsudku, s jeho prípadným doplnením (R 43/2018).

Najvyšší súd zo spisového materiálu zistil, že obvinený v priebehu odvolacieho konania zaslal krajskému súdu návrh (č. l. 1690), ktorým žiadal doplniť dokazovanie výsluchom svedka A. L. a prečítaním elektronickej komunikácie medzi ním a svedkom G. A.. Odvolací súd počas verejného zasadnutia 8. októbra 2024 osobitným uznesením rozhodol len o návrhu na doplnenie dokazovania obvineného M. A., pričom následne vyhlásil uznesenie o nevykonávaní dôkazov na verejnom zasadnutí hoci návrhy na

doplnenie dokazovania obvineného H. L. oboznámil na verejnom zasadnutí (č. 1. 1738). Čo je podstatnejšie odvolací súd dôkazy navrhnuté H. L. vôbec nespomenul v odôvodnení svojho rozsudku, a nezdôvodnil či už ich prípadnú „nadbytočnosť“, resp. dôvody ich nevykonania. Práve uvedený postup krajského súd napĺňa dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, nakoľko ním porušil právo na obhajobu H. L. zásadným spôsobom.

Najvyšší súd prijal s poukazom na vyššie vyjadrené záver, že obvinenému nebola zo strany krajského súdu poskytnutá žiadna odpoveď na to, prečo nebolo jeho návrhom na doplnenie dokazovania vyhovené, resp. ako sa s nimi krajský súd vysporiadal.

Ak odvolací súd odmietne reagovať na námietky obvineného realizujúceho právo na prístup k súdu druhého stupňa, nezodpovedá to systému prieskumu rozhodnutia súdu nižšieho stupňa súdom vyššieho stupňa, a preto ani nemôže napĺňať ústavne garantované základné právo obvineného na súdnu ochranu a z nej vyplývajúce právo na spravodlivý proces. Postupom odvolacieho súdu, ktorý sa v odôvodnení svojho rozhodnutia vo veci samej ani v konaní, ktoré mu predchádzalo nevysporiada s navrhnutými dôkazmi, ktorých proklamovaný význam má podporiť „verziu“ obhajoby, prípadné odmietnutie takéhoto dôkazného návrhu bez vecne adekvátneho odôvodnenia (eventuálne úplne opomenutie takéhoto návrhu) nezodpovedá právu obvineného garantovanému článkom 6 ods. 1 Dohovoru (ÚS 125/2005, resp. ÚS 208/2006 - Ústavný súd Českej republiky).

Odvolací súd má povinnosť vysporiadať sa s námietkami odvolateľa, ktorými obvinený realizuje svoje právo na obhajobu (viď čl. 2 ods. 1 Protokolu č. 7 Dohovoru). Túto povinnosť odvolací súd porušuje, ak ignoruje námietky (priamo alebo nepriamo koncipované aj v návrhoch na vykonanie dokazovania) obvineného proti dôkazom, na ktoré súd prvého stupňa odkazuje ako kľúčové pre ustálené skutkové závery. V dôsledku takéhoto protizákonného postupu odvolací súd obvineného odopiera právo na súdnu ochranu (ÚS 65/2009, III. ÚS 1104/2008 - Ústavný súd Českej republiky).

Najvyšší súd poznamenáva, že porušenie práva obvineného na „dostatočnú jasnosť“ dôvodov, na ktorých je rozhodnutie súdu založené, je zásadným porušením práva na obhajobu v referencii k § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (3Tdo/64/2011). Je tomu tak z dôvodu, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia je jedným zo širších aspektov práva na obhajobu nad rámec jeho základu upraveného čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky.

V zmysle ustanovenia § 386 ods. 1 Trestného poriadku ak bol dovolacím súdom zistený dôvod dovolania podľa § 371, vysloví rozsudkom porušenie zákona v príslušných ustanoveniach, o ktoré sa tento dôvod opiera.

Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku súčasne s výrokom uvedeným v odseku 1 dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie alebo jeho časť, alebo aj chybné konanie, ktoré napadnutému rozhodnutiu predchádzalo. Po zrušení rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd podľa okolností prípadu zruší aj predchádzajúce rozhodnutie súdu prvého stupňa. Ak je nezákonný len niektorý výrok napadnutého rozhodnutia alebo rozhodnutia súdu prvého stupňa a ak ho možno oddeliť od ostatných, zruší dovolací súd len tento výrok. Ak však zruší hocí len sčasti výrok o vine, zruší vždy súčasne celý výrok o treste, ako aj ďalšie výroky, ktoré majú vo výroku o vine svoj podklad. Zruší aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku dovolací súd po zrušení napadnutého rozhodnutia alebo niektorého jeho výroku prikáže spravidla súdu, o ktorého rozhodnutie ide, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Na základe vyššie uvedených dôvodov najvyšší súd vyslovil, že dovolaním napadnutým rozsudkom krajského súdu bol naplnený dovolací dôvod uvedený v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a bol porušený zákon v § 2 ods. 7, § 2 ods. 10, § 295 ods. 2 veta prvá s poukazom na § 272 ods. 3 a § 311 ods. 4 Trestného poriadku v neprospech obvineného H. L.. Napadnutý rozsudok

krajského súdu preto najvyšší súd v časti týkajúcej sa H. L. zrušil, vrátane ďalších rozhodnutí na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúcich, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 380 ods. 2 Trestného poriadku ak sa vykonáva na obvinenom trest odňatia slobody uložený mu pôvodným rozsudkom a dovolací súd na dovolanie výrok o tomto treste zruší, rozhodne súčasne o väzbe.

Na účely posúdenia prípadného väzobného stíhania obvineného ho najvyšší súd na verejnom zasadnutí vypočul a oboznámil správy na jeho osobu. Obvinený pri výsluchu uviedol, že žiada svojmu dovolaniu vyhovieť. Nechce byť vzatý do väzby, býval by u sestry v Trnave, prácu by si našiel u predchádzajúceho zamestnávateľa, pričom si privyrábal aj na brigádach. Žiada väzbu nahradiť dohľadom probačného úradníka.

Z hodnotiacej správy ústavu na výkon trestu odňatia slobody najvyšší súd zistil, že odsúdený má správanie a vystupovanie na požadovanej úrovni, ústavný poriadok dodržiava. Doposiaľ bol dva krát disciplinárne odmenený, tresty evidované nemá. Pracovne je zaradený. Z registra trestov vyplynulo, že obvinený je osobou opakovane súdne trestanou.

Prokurátorka navrhla vziať H. L. do väzby z dôvodu uvedeného v ustanovení § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ako tomu bolo aj v pôvodnom konaní.

Najvyšší súd vychádzajúc z predloženého spisového materiálu, ako aj z výsluchu obvineného na verejnom zasadnutí zistil, že obvineného H. L. nemožno prepustiť na slobodu, pre dôvod väzby uvedený v ustanovení § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ktorý je aj v tomto štádiu konania daný najmä s poukazom na sklon obvineného k páchaniu trestnej činnosti, ktorý mal súd preukázaný odpisom registra trestov pri komplexnom posudzovaní osoby obvineného. Obvinený bol okrem predmetnej trestnej veci doposiaľ deväťkrát súdne trestaný, z čoho možno vyvodíť, že ho predchádzajúce odsúdenia neprevychovali a neviedli k jeho náprave, a v prípade jeho prepustenia na slobodu by aj v tomto štádiu konania hrozilo, že by v trestnej činnosti mohol pokračovať. Navyše, nemožno opomenúť ani závažnosť skutku, zo spáchania ktorého je aj v tomto štádiu konania obvinený dôvodne podozrivý, a ktorého motívom mala byť v tomto prípade pomsta.

Pokiaľ ide o možnosť nahradenia väzby, najvyšší súd dospel k záveru, že s poukazom na riziko, ktoré hrozí v prípade, ak by bol obvinený prepustený na slobodu, dohľad probačného a mediačného úradníka, aj s prípadným uložením primeraných obmedzení a povinností by nebol dostatočnou zárukou eliminácie obavy z pokračovania v trestnej činnosti. Z týchto dôvodov najvyšší súd väzbu obvineného nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka zohľadniac jeho osobu, predchádzajúci život, ale najmä celkové okolnosti prípadu.

IV.

Konanie po zrušení napadnutého rozhodnutia

Keďže najvyšší súd vyslovil porušenie zákona napadnutým rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne, bude úlohou tohto súdu po vrátení veci opätovne rozhodnúť o odvolaní H. L., pričom pri svojom rozhodovaní bude podľa § 391 ods. 1 Trestného poriadku viazaný právnym názorom, ktorý vyslovil vo veci dovolací súd.

Z uvedených dôvodov dovolací súd zistiac dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku.

Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.